

Verda_Bülten

No: 2021_18

PERVASIZCA HAREKET TAŞIYANIN SINIRLI SORUMLULUKTAN YARARLANMA HAKKININ KAYBI

Bu sayımızda, Türk Ticaret Kanunu (TTK) ve Yargıtay kararları ışığında taşıyanların sorumluluğuna dair düzenlemeler hakkında bilgi vermek ve sorumluluk sınırlandırmasının istisnalarına değinmek isteriz;

Taşıyanın sorumluluğunu sınırlandırma hakkı; 6102 sayılı TTK'nın 1186- (1) maddesinde *"Eşyanın uğradığı veya eşyaya ilişkin her türlü ziya veya hasar nedeniyle taşıyan, her hâlde, hangi sınır daha yüksek ise o sınırın uygulanması kaydıyla, koli veya ünite başına 666,67 Özel Çekme Hakkına veya ziyaa ya da hasara uğrayan eşyanın gayri safi ağırlığının her bir kilogramı için iki Özel Çekme Hakkını karşılayan tutarı aşan zarar için sorumlu olmaz; meğerki eşyanın cinsi ve değeri, yüklemeden önce yükleten tarafından bildirilmiş ve denizde taşıma senedine yazılmış olsun. Özel Çekme Hakkı, filî ödeme günündeki veya taraflarca kararlaştırılan diğer bir tarihteki, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca belirlenen değerine göre Türk Lirasına çevrileceği"* şeklinde düzenlenmiştir.

TTK 1186. Maddesi, gerek ziya ve hasardan gerekse geç teslimden ileri gelen zararlar bakımından taşıyanın sorumluluğunun üst sınırının belirlenmesi açısından önemli bir düzenlemedir.

TTK 1187'nin 1 ve 2. fıkralarında ise; **sorumluluğu sınırlandırma hakkının kaybı** düzenlenmiştir. Buna göre, **zarara veya teslimdeki gecikmeye, kasten veya pervasızca bir davranışla ve böyle bir zararın veya gecikmenin meydana gelmesi ihtimalinin bilinciyle işlenmiş bir fiilin veya ihmalinin sebebiyet verdiği ispat edildiği takdirde taşıyanın 1186. maddede öngörülen sorumluluk sınırlarından yararlanamayacağı ve ayrıca zarara veya teslimdeki gecikmeye, kasten veya pervasızca bir davranışla ve böyle bir zararın veya gecikmenin meydana gelmesi ihtimalinin bilinciyle işlenmiş bir fiilin veya ihmalinin sebebiyet verdiği ispat edilen taşıyanın adamlarının da 1190/2. hükmüne dayanarak 1186. maddede öngörülen sorumluluk sınırlarından yararlanamayacağı** düzenlenmiştir.

TTK 1187 maddesindeki düzenleme dikkate alındığında taşıyanın sorumluluğunu sınırlandırma hakkının mutlak olmadığı açıkça görülmektedir.

VERDA HUKUK & DANIŞMANLIK

info@verdahukuk.com | www.verdahukuk.com | LinkedIn / verda-attorneypartnership

Dolayısıyla, taşıyan, zıya, hasar veya teslimdeki gecikmeye kasten yahut pervasızca bir davranışla ve muhtemelen böyle bir zararın meydana gelmesi ihtimalinin bilinciyle işlenmiş bir fiil veya ihmaliyle sebebiyet verdiği takdirde bu hakkını kaybetmekte ve meydana gelen zarardan sınırsız olarak sorumlu tutulmaktadır (TTK m. 1187/f. 1). Bu durumda taşıyan ve –kendilerine yöneltilen talepler bakımından adamları- zarara kasten veya pervasızca bir hareketle sebebiyet verdikleri takdirde TTK m. 1186’da öngörülen sorumluluk sınırlarından yararlanamayacak ve bu hakkı kaybedecektir.

Ayrıca taşıyanın adamı da, zarara kasten veya pervasızca bir davranışla ve böyle bir zararın meydana gelmesi ihtimalinin bilinciyle işlenmiş bir fiili ya da ihmaliyle sebep olması hâlinde, TTK m. 1190/f. 2’ye dayanarak taşıyan için geçerli olan sorumluluk sınırlamalarından faydalanamaz (TTK m. 1187/f. 2). **TTK’da yer alan bu hükümlerin fiili taşıyan ve onun adamları bakımından da uygulanacağı düzenlenmiştir (TTK m. 1191/f. 2).**

Taşıyanın sorumluluğunun sınırlandırılmasının kaybına sebebiyet veren **"pervasızca hareket"** TTK’da ilk kez düzenlenmiş olup; **bir davranışın pervasız hareket olarak nitelendirilebilmesi için, taşıyanın taşıma sözleşmesinin ifasında özen gösterme yükümlülüğününün düşüncesizce, sonuca aldirmaksızın, yoğun ve ağır şekilde ihlal edilmiş olması gerekir.** Her somut olayda davranışın bu niteliği taşıyıp taşımadığı incelenmelidir. **Yargıtay 11. H.D. E. 2001/2983, K. 2001/3333, T. 19.04.2001 sayılı ve tarihli kararında, her olayın kendine mahsus özelliklerinin değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu değerlendirme yapılırken objektif bir ölçü olarak makul ve tedbirli bir taşıyan dikkate alınmalıdır.**

6102 sayılı TTK’da taşıyan için sınırlı sorumluluk kural olduğundan, istisnai durumu, diğer bir deyişle, sınırlı sorumluluktan yararlanma hakkının kaybını gerektiren bir sebebin varlığını ispat yükü, talepte bulunana aittir. Bu husus TTK m. 1187’de “ispat edildiği takdirde” ifadesiyle açıkça belirtilmiştir. Dolayısıyla talepte bulunan, taşıyanın veya adamlarının kastını yahut nitelikli kusurunu ve meydana gelen zararlar davranışları arasında illiyet bağı bulunduğunu kanıtlamakla yükümlüdür (Yargıtay 11. H.D. E. 2001/2983 K. 2001/3333 T. 19.04.2001).

Açıklamaya çalıştığımız üzere; Türk Ticaret Kanunu’nun getirdiği yenilikler içinde en önemlilerinden biri taşıyanın sorumluluğunun üst sınırına ilişkin düzenleme olmuştur ve TTK’nın 1186. maddesinde sorumluluğun üst sınırının hesaplanmasında esas alınan hesap birimi olarak **Özel Çekme Hakkı benimsenmiş;** "hangi sınır daha yüksek ise o sınırın uygulanması kaydıyla, koli veya ünite başına 666,67 Özel Çekme Hakkına veya zıyaaya ya da hasara uğrayan eşyanın gayri safi ağırlığının her bir kilogramı için iki Özel Çekme Hakkını

karşıl原因 tutarı aşan zarar için sorumlu olmaz; meğerki, eşyanın cinsi ve değeri, yüklemenden önce yükleten tarafından bildirilmiş ve denizde taşıma senedine yazılmış olsun" denilerek, koli ve ünite ile birlikte ağırlık esas da benimsenmiş; konteyner ve benzeri ile taşınan eşyalar bakımından özel bir düzenleme getirilmiştir. TTK 1187. Maddesi ile de taşıyanın sorumluluğunu sınırlandırma hakkının kaybı düzenlenmiştir.

Bu konu ile ilgili hukuki değerlendirmelerimizi, vakıa incelemelerini ve yüksek yargı kararlarına ilişkin görüşlerimizi paylaşmaya devam edeceğiz.

Bülten içeriği genel bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Detaylı bilgi ya da spesifik sorun veya sorularınız için hukukçunuza danışınız.